

Posudek oponenta
na diplomovou práci
Šárky Bejčkové

Nenaplněné touhy postav ve sbírce povídek Lettipark od Judith Hermannové

Praha: PedF UK, 2019. 76 s. + 5 s. příloh

Předkládaná diplomová práce je pokusem o charakteristiku nesplněných životních tužeb hlavních protagonistů sedmnácti povídek Judith Hermannové ze souboru Lettipark (2016), jejichž interpretaci diplomantka věnuje podstatnou část svého textu (s. 24–66). Jak sama uvádí, je Judith Hermann v současnosti jednou z nejvýraznějších německých spisovatelek a vedle Karen Duve, Julia Zeh, Julia Franck či Tanja Dückers i představitelkou tzv. dívčího zázraku, jež je pracovním označením literární kritiky pro náhodnou kumulaci výrazných spisovatelek v posledním desetiletí minulého století, jež spojuje jediné – postmoderní přístup k odrazu naší současnosti v literární tvorbě. O tom však v diplomové práci bohužel nepadne ani slovo. Postmoderna je ovšem od dnešní literární tvorby neodmyslitelná. Vyznačuje se specifickým autorským záměrem, spočívajícím v indiferenci a zaměnitelnosti hodnot, v odmítnutí subjektu nadaného kritickým rozumem, který se snaží o zlepšení stavu světa i svého postavení v něm, je tedy v postmoderním chápání neschopen své touhy uskutečnit, a to je vlastní téma této diplomové práce. Diplomantka to jistě podvědomě tuší, proto nazvala jednu podkapitolu Intertextualita, jeden ze základních skladebních prvků postmoderny, k nimž dále patří nový vztah jazyka a skutečnosti, vyjadřovaný polysémií, mystifikací, vícenásobným kódováním textu, ironickými a absurdními slovními hříčkami, a především dekonstrukcí tradovaných literárních koncepcí. Jistým problémem této práce je chybějící teoretické ukotvení, metodologie, jíž by se diplomantka v textové analýze řídila. Tak se stalo, že jednotlivé analýzy nejsou vlastními analýzami, ale osobními komentáři k textu, které se nezmiňují o modernistických, ani postmoderních přístupech k textové analýze. Přitom se nabízí několik možností, z nichž zmiňuji alespoň postmoderní problematiku subjektu v povídkách (postavy příběhů jsou načrtnuty, svůj život nemají plně pod kontrolou, nevykazují vůli ho nějak měnit, jejich orientace v čase a prostoru není jednoduchá, hodnotová škála dobrého a špatného je relativizována) a její jazykové vyjádření (diplomantka hovoří o autorčině postupu, že vyřčená – či zaznamenaná – věta může ve skutečnosti znamenat něco zcela jiného a jejím úkolem je skryté poselství dekodovat – rozluštit, tady máme další postmoderní prvek). Neméně významným prvkem je i prolínání fikce a reality jako součást autorské hry. Přesto musím diplomantce přiznat nemalý díl odvahy i schopnosti rozebrat na základě recenzí a autorských čtení povídky Judith Hermann. Tady je namístě vyjádření obdivu.

Diplomová práce je napsána česky. Nepříjemně v ní překvapují četné gramatické a syntaktické chyby (vyznačil jsem je ve svém exempláři), stylistická nevyrovnanost (prolínání rovin spisovné a obecné češtiny – zapšklá, krám), opakování stále stejných slov, či nadměrné užívání přivlastňovacích zájmen. Jazyková úroveň práce není bohužel na standardní úrovni.

Diplomová práce přes mé teoretické výtky vykazuje výrazné osobní nasazení a snahu diplomantky, proto ji **doporučuji k obhajobě**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Judith Hermann pracuje v povídkách často s prvkem odcizení v mezilidských vztazích. Jak se toto odcizení projevuje a v kterém období literárních dějin vstupuje jako výrazný fenomén do literatury?

- 2) Lyotard hovoří o ztrátě věrohodnosti tzv. meta-vyprávění moderny a jeho náhražkou rovnocennou mnohostí jazykových, myšlenkových a životních forem. Lze to pozorovat i v textech Judith Hermann?

13.05.2019

prof. PhDr. Milan Tvrdík, CSc.